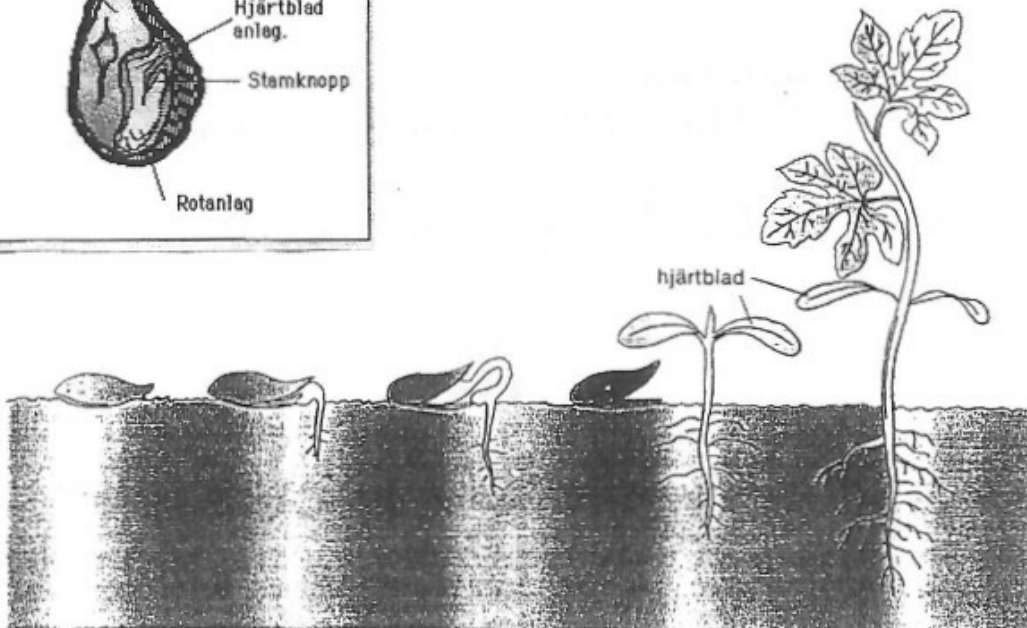
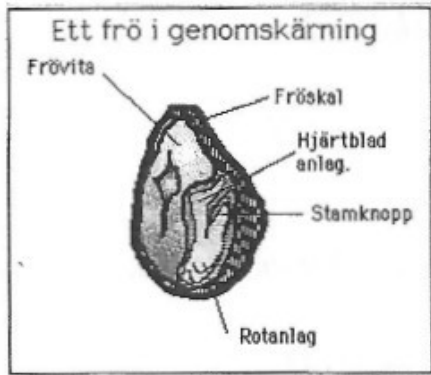
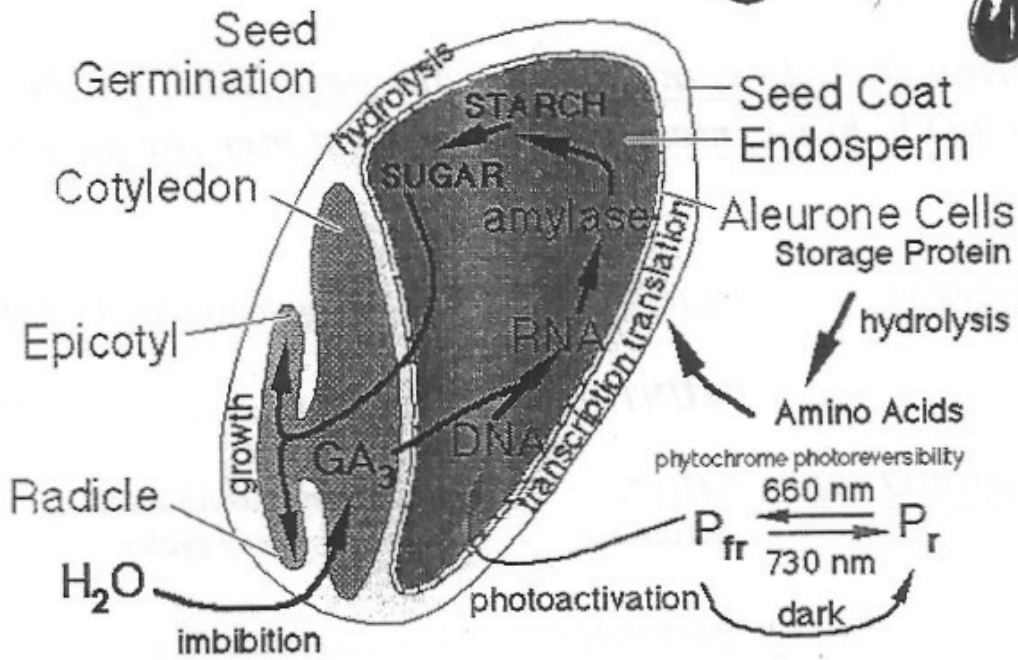

FRÖN och FRÖSÅDD.

Sammanställt av Ulf T. H.

SÅ HÄR FÅR DU FRÖN ATT GRO:

Frön innehåller alltid ett groningshämmande ämne som först måste brytas ned för att fröet skall kunna gro.

Hos ungefär hälften av alla fröer bryts det groningshämmande ämnet ned om fröet får torka några veckor. (Ex.vis: säd, grönsaksfrön, anueller (ettåringar) mm).

Övriga fröer t.ex. många av våra perenner (fleråriga växter) behöver mer...ibland mycket mer för att kunna gro:

FRÖSKAL: "TJOCKT" . Repa-Rugga upp-Sticka hål-

"TUNT" . Ljus eller mörker.

FÖRDRÖJARE: "ABS". Stratifiering (Köldhärdning)
(Abscisic Acid) Ibland upprepade cykler.

"PHENOLIC". Upprepad urlakning.
(Blötlägga-skölja i vatten...)

FRÖ: FÅR ALDRIG TORKA. (Sås färska)

"OTILLRÄCKLIG
UTVECKLING" : Eftermognad med svamp.

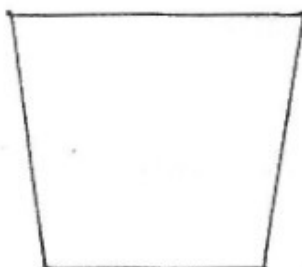
Därefter behövs F UK T - VÄRME - luft.

Uppdragning av växter från frö.

Kruka:

Plastkruka .
Fyrkantig.
Rengjord.
En storlek.

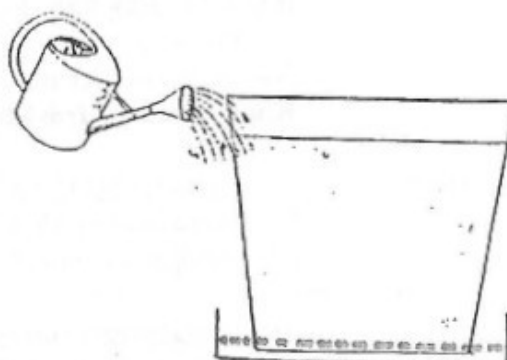
Jord:

Såjord.
Kaktusjord.(Dyr.)
Grov sand.(Ren.)

Vatten:

Klorfritt.
Rikligt.
Vattna underifrån.

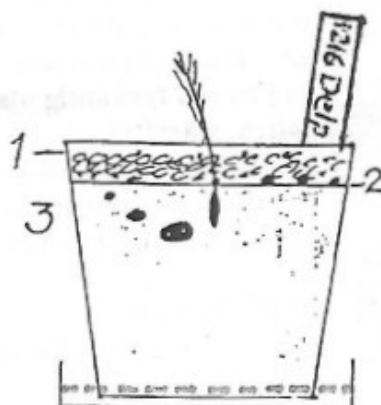
Frösådd:

Sådjup:

1. Yta. (Direkt på sand eller minileca.)
2. Jordyta. Täck tunt med sand eller minileca.)
3. Jorddjup i mm. (Tryck ned fröet eller strö på mer jord.)

Växtetikett:

Växtens botaniska namn. (Frösådd nr.)
Datum för frösådd.
Frö från

Plastkrukorna med frösådden kan t.ex. ställas i plastbackar med botten täckt av gummiduk.

FRÖSÅDDENS UTVECKLING OCH HANDHAVANDE.

DATUM: ÅTGÄRD: _____

Mars.

FRÖN SOM BEHÖVER KYLBEHANDLAS (STRATIFIERAS):

Vattna frösådden underifrån och förvara den inomhus några dagar. Ställ ut plastbacken med dina frösådder. De flesta fröer måste kylbehandlas (stratifieras) under 4-6 veckor i ca +4° C. (Varför? Dessa frön innehåller ett gröningshämmande ämne som måste brytas ned av kyla innan groning kan ske.) Jag brukar lägga ren snö ovanpå frösådden i plastbacken.

När snön smälter under våren fuktas frösådden på ett naturligt sätt. Kontrollera att frösådden alltid är fuktig.

April.

FRÖN SOM EJ BEHÖVER KYLBEHANDLAS:

Starta frösådden något senare direkt på fönsterbänk (gärna i miniväxthus) eller växthus. Kontrollera ofta att frösådden är fuktig.

Maj .

Juni.

Groningstemperaturen kan för olika fröer variera kraftigt. Mellan ca 5- 25° C. Värmekrävande frön kan du med fördel ha i växthus eller solig fönsterbänk. (Gärna i miniväxthus för jämnare fuktighet)

Groningstiden varierar normalt mellan 5-90 dagar. Fröer av vissa växter, "PROBLEMBARNEN", behöver två eller flera köldperioder och kan ta upp till några år på sig att gro. Se till att hålla dessa frösådder fria från mossa och skräp. Titta ofta till dina frösådder. Täck lämpligen med nätlock. (Sol-,skräp- och skadedjursskydd). "PROBLEMBARNEN" kan dessutom vara ljus- eller mörkergroende mm.

OMSKOLNING (Utprickling):

Omskola då plantan har utvecklat 2-3 blad. (Det första bladet som utvecklas är hjärtbladet. Enhjärtbladiga-Tvåhjärtbladiga växter.)

Tag en ren fyrkantig plastkruka. Gärna några "dräneringsskärvor" i botten. Därefter ett tunt lager planteringsjord och på toppen såjord. Plantan får efter en lugn start i såjorden fart då rötterna snart söker sig ned till den näringsrikare jorden. Då plantan börjar växa sig kraftigare kan du näringsbevattna svagt.

AVHÄRDNING:

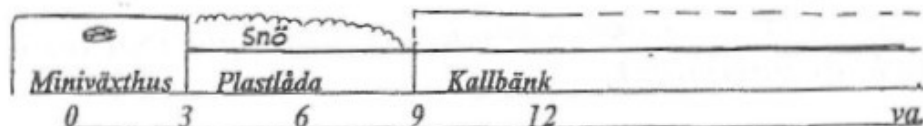
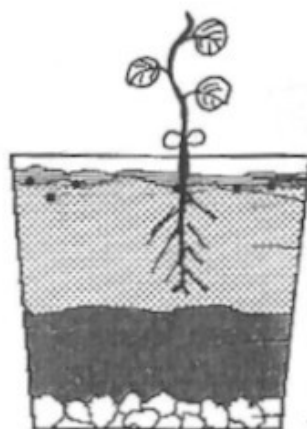
Avhärda plantorna försiktigt. Från vindstilla och skugga till svag vind och allt mera sol.

UTPLANTERING:

Augusti.

Kraftiga plantor kan du med fördel plantera ut nu.

Småplantor (som lämpligen täckes lätt) och ej grodda fröer får stå kvar i kallbänk för övervintring. **DET KOMMER SNART EN NY VÅR!**

Frösådd.

SÅDD AV PERENNA FRÖER.

Metoder att fröså olika perenner.

Metod:	Förklaringar:
1	Så vid 20°C. Gror snabbt.
2	Så vid 20°. Gror långsamt.
3	Så vid 20°. Gror det ej inom 3-4 va. Flytta till -4° till +4° i 2-4 va.
4	Så vid -4° till +4° i 4-8 va. Flytta till 20° för groning.
5	Så vid max. 5°. Groning oregelbunden. Ofta flera månader.
6	Så vid 20°. Groning oregelbunden. Ofta flera månader.
7	Så vid 22-24°. Gror snabbt.
8	Så vid 18-22° i 2-4 va. Flytta till -4 till +4° i 4-6 va. Flytta till 5-12° för att fröet skall gro.
9	Så vid 18-22° i 2-4 va. Flytta till -6 till -7° i 4-6 va. Flytta till 5-12° för att fröet skall gro.
10	Så direkt utomhus. Frön med kort livslängd gror under våren.
11	Så som nr 8. Mycket långsam groning. Tar kanske 1-2 år.
12	Gror långsamt. Ett år eller mera. Lagra fröna skuggigt i fuktig sand. Kontrollera fröna regelbundet under våren. Så fröna direkt när rotämnet visar sig.
13	Så vid 22° i 6 va eller mer. Flytta till -4 till +4° i 6-8 va. Höj temperaturen till 10°. Om fröna inte gror, upprepa cykeln från början. Om den varm/kalla cykeln inte är tillräckligt lång behövs en ny varm/kall cykel.
14	Så fuktigt vid 25-30° i 4-6 dagar. Flytta till 2° i mörker 11-12 va. Höj långsamt temperatur och ljusnivå.
15	Hårda fröskal. Skaka i torr skarp sand eller fila försiktigt skalet med fil eller dy.
16	Blötlägg fröna i varmt vatten tills de sväller. (1-3 dagar)
17	Gror vid låg temperatur. 5-15°.

SÅDD AV PERENNA FRÖER.

Såmetoder för några vanliga växtsläkten.

Växtsläkten: Latin (Svenska)	Metod:	Växtsläkten: Latin (Svenska)	Metod:
Acaena (Pimpinell)	11	Eryngium (Martorn)	8
Achillea (Rölleka)	1	Erythronium (Hundtandlilja)	8
Aconitum (Stormhatt)	9	Fritillaria (-lilja;-krona)	5
Actaea (Trolldruva)	8	<i>Gentiana</i>	8
Adonis	1	Geranium (Näva)	2
Allium (-lök)	1;8	Glaucidium (Bägarlönn)	8
Alyssum (Stenört)	1	Gypsophila (-slöja)	2
Androsace	5	Helleborus (Julros)	13
Anemone(sippa;anemon)	2;3;8;10	Heuchera (Alunrot)	2
Antennaria (Kattfot)	5	Incarvilleae	1
Aquilegia (Akleja)	2	Iris	8+15
Arabis (Trav)	1	Lathyrus (-ärt;-vial)	3+16
Armeria (Trift)	1	Lewisia	5;8
	2	Liatris (Rosenstav)	2
Astilbe	1	Ligularia (-stånds;-stav)	2
Caltha (Kabbleka)	5	Linum (Lin)	1
Campanula (Klocka)	1;3;5	Lupinus (Lupin)	1
Centaurea (Klint)	2	Lychnis(-nejlika;-klätt)	1
Cimicifuga (-ax)	13	Meconopsis (Bergvallmo)	17
<i>Actaea</i>		Meconopsis punicea	10
Clematis (Klematis)	3 (de flesta)	Mimulus (1
Colchicum (Tidlösa)	12	Monarda (Temynta)	1
Coreopsis (-öga)	2	Myosotis(Förgätmigej)	1
Corydalis(Nunneört)	13(de flesta)	Nepeta	1
Delphinium (Riddarsporre)	7	Nomocharis	1
Dianthus (Nejliska)	1	Oenothera (Nattljus)	1
Dicentra (-hjärta)	8	Paeonia (Pion)	12+15
Digitalis (Fingerborgsbl.)	1	Papaver (Vallmo)	1
Dodecatheon (Tolv Gudabl.)	5	Paradisea (Paradisililja)	8
Draba	1	Penstemon	5
Dryas (Fjällsippa)	5	Perovskia ("Himmelsspira")	6
Echinacea ("Solhatt")	3	Phyteuma (Rapunkel)	3
Echinops (Bolltistel)	1	Podophyllum (Fotblad)	8+16

Växtsläkten: Latin (Svenska)	Metod:	Växtsläkten: Latin (Svenska)	Metod:
Polemonium (Blågull)	2		
Potentilla (-fingerört-tok)	2		
Primula (Viva)	1;8		
Pulsatilla (Sippa)	4;8		
Ranonda	3;17		
Ranunculus(Smörblomma)	9		
Rodgersia	1		
Salvia	1;2		
Saxifraga (Bräcka)	8		
Scabiosa (Vädd)	7		
Sedum (Fetknopp)	2		
Sempervivum (Taklök)	3		
Silphium (-ört)	4		
Soldanella (Alpklocka)	3		
Solidago (Gullris)	1		
Swertia ("Stålärt")	8		
Telekia (Strålöga)	1		
Thalictrum (Ruta)	3		
Thymus (Timjan)	1		
Trillium (Treblad)	12		
Trollius (Smörboll)	9		
Tropaeolum (-krasse)	8+15		
Verbascum (-ljus)	1		
Veronica (Veronika)	2		
Viola (Viol)	1;4;6		
Yucca (Palmlilja)	7		
Zigadenus (Grönlilja)	2		

Samla frö... Samla frö

Mogna frön.

- Mogna frön har ofta mörk färg. Hela fröställningen är mörk och torr.
- Frökapseln är vanligtvis gul- eller brunaktig, hård och torr.
- Korgblommiga växter ser oftast spretiga ut i fröställningen.
- Ett bär är moget när fröna är mogna.
- Fröer är mogna när de är på väg att lossna från plantan...det gäller att passa på innan de ger sig av.
- Växter som "sprätter iväg" sina fröer är svåra att fånga t.ex. lupin, viol, nunneört, näva..... Gör en fröfälla!
- Tidigblommande växter sätter frö tidigt...redan under sommaren.

Insamling.

- Samla fröet när det är moget.
- Samla fröna i torrt och varmt väder. Klipp försiktigt av fröställningen så att inte fröna ramlar av.
- Försök att få med så lite växtdelar som möjligt. Fuktiga växtdelar ger lätt mögel.
- Samla fröna i papperspåsar. Skriv växtens botaniska namn på påsen.

Uppmärkning.

- Märk upp fröerna omedelbart (kaffefilter, påsar mm). Rätt botaniskt namn.
- Är du osäker? Kontrollera i trädgårdsböcker, botaniska trädgårdar eller med kunnig trädgårdskompis.

Förvaring av frö före rensning.

- Lägg fröerna på tork. Ej för varmt. Det kan förstöra grobarheten.
- Det får inte bli för vått. Ett kaffefilter duger och suger bra. Undvik mögel!
- OBS! En del fröer har kort grobarhet som t.ex. Acer(lönnar); Adonis;

11. 11. 2011
Primula i petiolarisgruppen (vivor); Trillium (treblad). De måste ofta sås direkt. Några fröer med kort grobarhet kan förvaras mörkt och kallt och ändå till en viss del vara grobara....prova dig fram.

Vad är frö?

- Ett frö har alltid någon form av " kropp" (body) ...något att ta på. Fröna är oftast något tyngre än övriga små växtdelar ("bosset").
- Studera gärna olika frön i lupp eller mikroskop. Du lär dig känna igen olika fröer. Pionfrön är som blåsvarta ärtor och hårda i skalet. På klematisfrön sitter fröpenslar "fallskärmar". Fröer kan ha vackra ådror, utväxter, vingar mm. En ny värld öppnar sig...du är på väg att bli "fröoman".

Rensning.

Försök rensa fröet från andra växtdelar.

- Någorlunda stora frön kan du kanske rensa direkt på ett stort vitt papper. Luta...vibrera papperet..."shake it baby"...blås(lätt bris) ...knacka försiktigt på papperet...endast din fantasi sätter gränser.
- Små runda frön kan man skaka genom en lagom stor sil. Silar i olika "hålstorlekar" är bra att ha.
- Mycket små fröer är svårast att rensa. Turligt nog ligger de flesta prydligt och löst förpackade i en kapsel. (Rhododendron.Ramonda mm)

Förvaring av rensat frö.

- Det rensade fröet förpackas i små papperspåsar, kuvert ,vikt aluminiumfolie, plastpåsar(om fröerna är helt torra)...
- Förvaras svalt, torrt och mörkt. Kylskåp fungerar bra.

Insändning av frö till fröföreningar.

- Sänd in dina insamlade fröer i väl märkta och förslutna påsar. Du har då oftast förtur när du själv beställer fröer....

